

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.23.5.2023

Pani
Marianna Mąka
p.o. Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinie w Wyszowie
ul. Świętojańska 82B
07-202 Wyszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/085 Realizacja przez wybrane samorzady województwa mazowieckiego zadań w zakresie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszku ¹ , ul. Świętojańska 82B; 07-202 Wyszki.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krystyna Kurowska, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszku od 11 września 2007 r. do 27 września 2023 r. Od 28 września 2023 r. obowiązki dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszku pełni Marianna Mąka ² . <p style="text-align: right;">(akta kontroli tom 1 str. 3-5)</p>
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie pod względem organizacyjno-funkcyjnym warunków realizacji zadań z zakresu dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.2. Wykonywanie zadań związanych z dofinansowaniem zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023 (I-III kwartał), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, dotyczących zdarzeń mających wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Elżbieta Grzędzińska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/167/2023 z 13 września 2023 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli tom 1 str. 1-2)</p>

¹ Dalej: także: PCPR, Centrum.

² Dalej: dyrektor PCPR, dyrektor Centrum, dyrektor.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Przyjęte w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkowie rozwiązania organizacyjno-funkcjonalne umożliwiały właściwą realizację zadań w zakresie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz zapewniały prawidłowe gospodarowanie środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych⁵ w zakresie objętym kontrolą, ich pełne wykorzystanie, zgodnie z zasadami przyjętymi w powiecie wyszkowskim⁶.

We współpracy z innymi podmiotami pozyskiwano informacje o sytuacji i potrzebach osób z niepełnosprawnościami zamieszkałych na terenie powiatu, a prowadzone działania informacyjne miały na celu dotarcie do szerokiego kręgu osób mogących skorzystać z finansowego wsparcia.

Sposób podziału środków PFRON wynikał z analizy aktualnej sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz możliwości sfinansowania zadań z zakresu rehabilitacji społecznej. PCPR monitorował wykorzystanie środków, a w przypadku ich niedoboru na niektóre zadania, przedstawiał organom powiatu propozycję wprowadzania zmian ich podziału.

PCPR zapewniło dostęp potencjalnym wnioskodawcom do informacji o możliwości dofinansowania, a wnioski złożone w formie papierowej wprowadzono do Systemu Obsługi Wsparcia⁷ bez zbędnej zwłoki. Prawidłowo weryfikowano wnioski o dofinansowanie oraz informowano beneficjentów o sposobie rozpatrzenia wniosków, dochowując obowiązujących terminów. Sposób przyjmowania, rozpatrywania i akceptacji wniosków zapewniał obiektywizm i przejrzystość tego procesu.

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na niedokonywaniu przeglądu deklaracji dostępności strony internetowej PCPR oraz częściowym jej niedostosowaniu do niektórych wymogów określonych w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych⁸.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie pod względem organizacyjno-funkcjonalnym warunków realizacji zadań z zakresu dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2021-2023 (I-III kw.), zadania określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹⁰ w powiecie wyszkowskim realizowało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej także: PFRON, Fundusz.

⁶ Dalej także: powiat.

⁷ Dalej także: SOW.

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1440, dalej: ustawa o dostępności cyfrowej.

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 100 ze zm., dalej: ustawa o rehabilitacji.

w Wyszkanie¹¹. Zgodnie ze statutem¹² oraz regulaminem organizacyjnym PCPR¹³ do zadań Centrum należy m.in. prowadzenie spraw w zakresie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów.

(akta kontroli tom 1 str. 13-51)

W latach 2021-2023 powiat wyszkowski otrzymał środki z PFRON¹⁴ na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w łącznej kwocie 5 153 784 tys. zł, odpowiednio: 1 439 839 zł, 1 663 053 zł i 2 050 892 zł.

(akta kontroli tom 1 str. 62, 79, 87)

Na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej przeznaczono środki PFRON w łącznej wysokości 4 918 784 zł (co stanowiło 95,5% środków otrzymanych z PFRON), odpowiednio: w 2021 r. – 1 379 839 zł, w 2022 r. – 1 593 053 zł, w 2023 r. – 1 945 892 zł. Środki te wykorzystano m.in. na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów¹⁵. Na ten cel wydatkowano: w 2021 r. – 476 611,21 zł; w 2022 r. – 471 556 zł, w 2023 r. (do 30 września) – 544 980,56 zł.¹⁶

(akta kontroli tom 1 str. 52-54, 153, 204, 123, 271-277, 304-309)

W okresie objętym kontrolą samorząd powiatowy przekazywał środki własne na dofinansowanie dwóch zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, tj. kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej oraz zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów. W latach 2021-2023 (do 30 września) na dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej powiat wydatkował łącznie 224 712,24 zł¹⁷, a na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – 147 012 zł, kolejno: w 2021 r. – 60 000 zł, w 2022 r. – 40 000 zł, a do 30 września 2023 r. – 47 012 zł.

(akta kontroli tom 1 str. 52-54, 91, 95, 100, 271, 307)

Dyrektor PCPR wyjaśniła, że w latach wcześniejszych występowało do PFRON o zwiększenie środków finansowych przekazywanych powiatowi wyszkowskiemu na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych¹⁸. Wskazywano m.in. na wzrost, w kolejnych latach, liczby osób niepełnosprawnych występujących do PCPR o dofinansowanie oraz konieczność

¹¹ Jednostka organizacyjna powiatu wyszkowskiego nieposiadająca osobowości prawnej, działająca w formie jednostki budżetowej. Powołana Uchwałą Nr V/20/99 Rady Powiatu z dnia 23 lutego 1999 r. w sprawie utworzenia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkanie.

¹² Uchwała nr XVII/103/2012 Rady Powiatu w Wyszkanie z dnia 25 stycznia 2012 r. w sprawie uchwalenia Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkanie, zmieniona uchwałą nr XLVIII/313/2018 Rady Powiatu w Wyszkanie z dnia 31 stycznia 2018 r. w sprawie wprowadzenia zmian do Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkanie, uchwalonego ustawą nr XVII/103/2012 Rady Powiatu w Wyszkanie z dnia 25 stycznia 2012 r.

¹³ Przyjętą uchwałą nr 34/118/2019 Zarządu Powiatu Wyszkowskiego z dnia 23 lipca 2019 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego PCPR w Wyszkanie, zmienioną uchwałą nr 57/176/2019 Zarządu Powiatu Wyszkowskiego z dnia 19 listopada 2019 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego PCPR w Wyszkanie.

¹⁴ Wyliczone wg algorytmu przekazywania środków Funduszu.

¹⁵ Pozostałe zadania dotyczyły: dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej: w 2021 r. – 650 880 zł; w 2022 r. – 776 880 zł, do 30 września 2023 r. wypłacono – 623 160 zł; likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych: w 2021 r. – 160 080 zł; w 2022 r. – 209 871 zł, a do 30 września 2023 r. wypłacono – 9 828 zł; uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych: w 2021 r. – 92 267 zł; w 2022 r. – 134 746 zł, a do 30 września 2023 r. wypłacono 154 138 zł.

¹⁶ Ponadto w latach 2021-2023 (do 30 września) powiat przeznaczył środki PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej, tj. zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej w wysokości: 60 000 zł (w 2021 r.), 70 000 zł (w 2022 r.) oraz 105 000 zł. (do 30 września w 2023 r.).

¹⁷ W 2021 r. – 84 775 zł, w 2022 r. – 81 332 zł., a do 30 września 2023 r. – 58 605,24 zł.

¹⁸ Pisma nr: PCPR 0715/WK/16/2014 z dnia 27 sierpnia 2014 r., PCPR 0715/WK/10/2015 z dnia 16 marca 2015 r., PCPR 0715/WK/10/2016 z dnia 9 czerwca 2016 r.

wsparcia długofalowego, wymagającego niejednokrotnie znacznych nakładów finansowych. Wskazywano również, że na terenie powiatu funkcjonuje sześć domów pomocy społecznej z 468 miejscami. Mieszkańcy tych domów pochodzą z terenu całej Polski, jednak ze względu na miejsce pobytu, są uprawnieni do ubiegania się o dofinansowanie ze środków PFRON w powiecie wyszkowskim. Wnioski kierowane do PFRON w sprawie zwiększenia środków na realizację zadań określonych ustawą o rehabilitacji rozpatrywane były negatywnie¹⁹. PCPR występowało również do organów powiatu o dodatkowe środki własne na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej. Były one częściowo uwzględniane: w 2021 r. wystąpiono o 150.000,00 zł, otrzymano 60.000,00 zł, w 2022 r. wystąpiono o 120.000,00 zł, otrzymano 40.000,00 zł, w 2023 r. wystąpiono o 120.000,00 zł, otrzymano 47.012,00 zł.

(akta kontroli tom 1 str. 93-94, 97-98, 102-103, tom 3 str. 151-152)

2. W okresie objętym kontrolą PCPR pozyskiwało wiedzę o liczbie i potrzebach osób z niepełnosprawnościami zamieszkałych na terenie powiatu i dokonywało analiz na podstawie:

- sporządzanej corocznie oceny zasobów pomocy społecznej w powiecie;
- corocznej informacji otrzymywanej z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wyszkowie o liczbie wydanych orzeczeń o niepełnosprawności oraz stopniu niepełnosprawności, liczby wydanych legitymacji osób niepełnosprawnych i kart parkingowych;
- rejestrów osób ubiegających się o dofinansowanie ze środków PFRON zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, w tym o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze;
- sprawozdań z wydatkowania środków PFRON i środków powiatu z lat wcześniejszych.

W przyjętym *Programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wyszkowskim na lata 2016-2025*²⁰, w ramach priorytetu IV tego dokumentu, pn. *Tworzenie warunków zapewniających dostęp osób z niepełnosprawnościami do usług medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych*, cel nr 3 pn. *Zwiększenie dostępu do rehabilitacji społecznej*, wskazano też na potrzebę podejmowania działań, mających m.in. na celu: zapewnienie możliwości osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom udziału w turnusach rehabilitacyjnych, zapewnienie możliwości zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i pomocniczych, wspieranie działań na rzecz tworzenia wypożyczalni i punktów sprzedaży sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i środków pomocniczych.

W latach 2021-2023 PCPR występowało do wszystkich sześciu gmin z terenu powiatu, a także do starostwa, szpitala powiatowego i powiatowego urzędu pracy o przekazanie informacji na temat działań podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych w ramach realizacji ww. programu. Na podstawie uzyskanych informacji sporządzano coroczne sprawozdanie z jego realizacji.

W 2021 r. PCPR przeprowadził ewaluację okresową *Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wyszkowskim na lata 2016-2025*, która została przyjęta uchwałą zarządu powiatu²¹. W marcu 2023 r. zarząd powiatu powołał²² zespół do spraw realizacji programu, do zadań którego należała m.in. aktualizacja danych dotyczących

¹⁹ Pisma PFRON nr: WF/623/2014/KG z dnia 5 września 2014 r., WF/229/2015/W z dnia 31 marca 2015 r., WEF/431/2016/w z dnia 24 czerwca 2016 r.

²⁰ Przyjęty Uchwałą XXI/152/2016 Rady Powiatu w Wyszkowie z dnia 27 kwietnia 2016 r.

²¹ Uchwała nr 200/637/2022 z dnia 15 lutego 2022 r. w sprawie przyjęcia Ewaluacji okresowej programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wyszkowskim na lata 2016-2026.

²² Uchwała nr 258/835/2023 r. z dnia 14 marca 2023 r. w sprawie powołania Zespołu do Spraw Realizacji Programu Działania na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wyszkowskim na lata 2016-2025.

liczby i struktury osób z niepełnosprawnościami zamieszkałych w powiecie wyszkowskim. Dodatkowo do zadań tego zespołu należała weryfikacja założeń programu pod kątem aktualnych potrzeb osób niepełnosprawnych oraz dostępnych form wsparcia, a także weryfikacja źródeł finansowania programu w kolejnych latach jego obowiązywania.

(akta kontroli tom 2 str. 1- 391)

Dodatkowo dyrektor PCPR wyjaśniła, że analizy potrzeb osób z niepełnosprawnościami dokonywane były również na podstawie uwag i propozycji zgłaszanych na posiedzeniach Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Wyszkowie²³. W skład ww. rady wchodzi m.in. przedstawiciele organizacji pozarządowych w tym: Polskiego Związku Niewidomych, Stowarzyszenia Rodzin Dzieci z Zaburzeniami Rozwoju „Bądźmy w Kontakcie”, Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym oraz Stowarzyszenia „Promenada”, działającego na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

(akta kontroli tom 3 str.148-149)

3. W latach 2021-2023, po uzyskaniu informacji o wysokości środków z PFRON przyznanych powiatowi w danym roku na realizację zadań określonych w ustawie o rehabilitacji oraz przeprowadzeniu analiz, PCPR przygotowywało propozycję podziału tych środków, z wyszczególnieniem dofinansowania na poszczególne zadania, i przedstawiało tę propozycję do zaopiniowania przez radę społeczną. Opracowany przez PCPR projekt podziału środków, w tym w zakresie rehabilitacji społecznej, był każdorazowo pozytywnie opiniowany przez radę społeczną, a następnie, w niezmienionym kształcie, uchwalany przez radę powiatu²⁴. Uchwały wchodziły w życie z dniem podjęcia i nie były publikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

(akta kontroli tom 1 str. 55- 57, 63-64, 71-76, 80-84)

Starosta wyjaśnił²⁵, że uchwały rady powiatu w sprawie określenia zadań i wysokości środków PFRON wchodziły w życie z dniem podjęcia, ponieważ nie są one aktami prawa miejscowego.

(akta kontroli tom 3 str. 142-143)

W latach 2021-2023, w załącznikach nr 2 do uchwał rady powiatu w sprawie określenia zadań i wysokości środków PFRON na dany rok, ustalano także maksymalną wysokość dofinansowania w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej.

Wysokość dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny wynosiła:

- w 2021 r. do 60% kosztów tego sprzętu, nie więcej jednak niż czterokrotność przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy o rehabilitacji;
- w 2022 r. i 2023 r. – do 70% kosztów tego sprzętu, nie więcej jednak niż pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej.

W latach 2021-2023 (do 30 września) wysokość dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wynosiła:

- do 60% maksymalnej kwoty dofinansowania do zakupu pieluchomajtek, cewników i worków do zbiórki moczu, określonej w § 13 ust. 2 pkt 2 lit. a i b rozporządzenia

²³ Dalej: rada społeczna.

²⁴ Uchwały Rady Powiatu Nr: XXX/192/2021 z dnia 31 marca 2021 r., XLVI/261/2022 z dnia 30 marca 2022 r., LXII/337/2023 z dn. 29 marca 2023 r. w sprawie określenia zadań i wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rok 2021, 2022 i 2023.

²⁵ Pismo OR.0008.12.2023 z dnia 16 października 2023 r.

Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON²⁶;

- do 100% maksymalnej kwoty dofinansowania do zakupu pozostałych przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, określonych w §13 ust. 2 pkt 2 lit. a ww. rozporządzenia;
- do 110% maksymalnej kwoty dofinansowania do zakupu pozostałych przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, określonej w § 13 ust. 2 pkt 2 lit. b ww. rozporządzenia, przyznawanych na podstawie odrębnych przepisów.

(akta kontroli tom 1 str. 57, 73, 82)

4. Monitorowanie stopnia wykorzystania środków przeznaczonych na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz prognozowanie potrzeb na dany rok, prowadzone było przede wszystkim na podstawie kwartalnej i rocznej sprawozdawczości przedkładanej PFRON, analizy wewnętrznych rejestrów oraz bieżącej realizacji zadań.

Ze sprawozdań rocznych z realizacji *Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wyszkowskim na lata 2016-2025* za 2021 i 2022 r., pozytywnie zaopiniowanych przez radę społeczną, a także sprawozdań z działalności PCPR oraz sprawozdań rzeczowo-finansowych samorządu powiatowego o zadaniach zrealizowanych ze środków PFRON wynika, że najwięcej wniosków o dofinansowanie dotyczyło zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.

(akta kontroli tom 1 str. 151- 315)

W badanych latach liczba złożonych ww. wniosków utrzymywała się na podobnym poziomie: w 2021 r. do PCPR wpłynęło ogółem 286 wniosków²⁷ na łączną kwotę 787 224,81 zł, w 2022 r. – 274 wnioski²⁸ na kwotę 920 806,44 zł, a do 30 września 2023 r. złożono 295 wniosków²⁹ na kwotę dofinansowania 972 888,53 zł.

(akta kontroli tom 3 str. 42-44)

Na podstawie dokonywanych przez PCPR analiz wykorzystanych środków, rada powiatu dokonywała przesunięć środków finansowych PFRON pomiędzy zadaniami z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. W latach objętych kontrolą wszystkie środki niewykorzystane na poszczególne zadania były przeznaczane na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i przedmioty pomocnicze, gdzie diagnozowano największe potrzeby mieszkańców powiatu z niepełnosprawnością. W badanym okresie trzykrotnie podejmowano uchwały³⁰ w sprawie przesunięć środków finansowych PFRON. W listopadzie 2021 r. dokonano przesunięcia niewykorzystanych środków³¹, zwiększając limit środków na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki

²⁶ Dz. U. z 2015 r. poz. 926, dalej: rozporządzenie w sprawie zadań powiatu finansowanych ze środków PFRON.

²⁷ Z czego 272 na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz 14 – na sprzęt rehabilitacyjny.

²⁸ Z czego 264 na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz 10 – na sprzęt rehabilitacyjny.

²⁹ Z czego 271 na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz 24 – na sprzęt rehabilitacyjny.

³⁰ Dwie uchwały w 2021 r.: nr XL/234/2021 Rady Powiatu w Wyszkowie z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXX/192/2021 Rady Powiatu z dn. 31 marca 2021 r. w sprawie określenia zadań i wysokości środków PFRON na 2021 r. oraz uchwała nr XLI/250/2021 Rady Powiatu w Wyszkowie z dnia 29 grudnia 2021 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXX/192/2021 Rady Powiatu z dnia 31 marca 2021 r. w sprawie określenia zadań i wysokości środków PFRON na 2021 r. oraz jedna uchwała w 2022 r.: nr LV/298/2022 z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie zmiany uchwały nr XLVI/261/2022 Rady Powiatu z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie określenia zadań i wysokości środków PFRON na 2022 r.

³¹ Przeznaczonych pierwotnie na dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych oraz na dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

pomocnicze o kwotę 101 109,21 zł³². W grudniu 2021 r., na wniosek powiatowego urzędu pracy, przeniesiono środki z rehabilitacji zawodowej na społeczną, zwiększając pulę środków przeznaczonych na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze o kwotę 30.000,00 zł. W listopadzie 2022 r. na ww. zadanie przesunięto niewykorzystane środki w kwocie 32 384,19 zł, przewidziane pierwotnie na dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

(akta kontroli tom 1 str. 52-54, 65-70, 316-319, tom 3 str.152)

5. W latach 2021-2023 w powiecie nie ustalono zasad, które ograniczałyby dostępność osobom uprawnionym do dofinansowania zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych. W PCPR nie przyjęto również dodatkowych, wewnętrznych zasad i procedur w ww. zakresie. Przy rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, PCPR stosował się do postanowień uchwał rady powiatu w sprawie określenia zadań i wysokości środków PFRON na dany rok (szczegółowo opisanych w pkt 3 wystąpienia).

(akta kontroli tom 3 str. 152)

6. Zgodnie z postanowieniami regulaminu organizacyjnego PCPR, w okresie objętym kontrolą, prowadzenie spraw z zakresu zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze zostało przypisane Sekcji Rehabilitacji Społecznej. Do zadań tej komórki należy m.in. prowadzenie spraw, w tym obsługa interesantów, przyjmowanie i realizacja wniosków w zakresie dofinansowania, składanie wniosków do PFRON o przekazanie środków finansowych na realizację ww. zadań, przygotowanie umów o dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego oraz prowadzenie kontroli wykonania tych umów, sporządzanie list wypłat w zakresie dofinansowania, sporządzanie kwartalnych sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudniania osób z niepełnosprawnościami. W komórce tej opracowywane były również projekty uchwał rady powiatu w sprawie określenia zadań na które przeznaczane są środki Funduszu. Ponadto jej pracownicy brali udział w opracowywaniu oceny zasobów pomocy społecznej oraz rocznych sprawozdań z realizacji *Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wyszkowskim na lata 2016-2025* oraz bezpośrednio realizowali programy celowe PFRON (Aktywny samorząd, Wyrównywanie różnic między regionami III).

(akta kontroli tom 1 str. 34-35, 48-49, tom 3 str. 17-30)

W okresie objętym kontrolą w PCPR zatrudnionych było (łącznie z dyrektorem Centrum) 19 pracowników, spośród których czterech realizowało zadania związane z rehabilitacją społeczną, w tym dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. W tym samym okresie trzech spośród czterech ww. pracowników realizowało również program Aktywny samorząd, a jedna osoba program Wyrównywania różnic między regionami III.

(akta kontroli tom 1 str. 48-49, tom 3 str. 17-30)

W latach 2019-2023, po uruchomieniu środków Funduszu na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, w okresie spiętrzenia liczby składanych wniosków nie angażowano dodatkowych zasobów kadrowych do obsługi zadań w ww. zakresie.

(akta kontroli tom 3 str. 163)

³² 65 672 zł oraz 35 437,21 zł.

7. W ocenie dyrektora PCPR, zasoby kadrowe zaangażowane do realizacji zadań w zakresie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze są aktualnie niewystarczające. Dla utrzymania terminowości i należytej staranności ich wykonania należałoby zwiększyć obsadę kadrową przynajmniej o jedno stanowisko, ze względu na obowiązek ich realizacji od 2023 r. w systemie SOW³³. Ponadto dyrektor Centrum wyraziła opinię, że rozwiązania systemowe dotyczące dofinansowania zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze należy zmienić. Aktualnie pomoc finansowa kierowana jest do osób niepełnosprawnych z dwóch źródeł – NFZ i PFRON. Realizacja zadania w zakresie przyznawania dofinansowań ze środków NFZ odbywa się w oddziałach NFZ, zaś w zakresie przyznawania dofinansowań ze środków PFRON, w PCPR. Taki sposób dofinansowania, na to samo zadanie, generuje koszty pracy, komplikuje i wydłuża proces uzyskania przez osoby z niepełnosprawnością całości możliwego do uzyskania wsparcia. Dwie niezależne instytucje realizują więc częściowo to samo zadanie.

(akta kontroli tom 3 str. 158)

8. Na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy o NIK, powołano biegłego do przeprowadzenia audytu strony internetowej PCPR w Wyszkanie www.pcp-r-wysz-kow.pl pod kątem zgodności z ustawą o dostępności cyfrowej oraz wytycznymi WCAG2.1³⁴, ze szczególnym uwzględnieniem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w zakresie uzyskiwania informacji dotyczących zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze³⁵. W wyniku audytu stwierdzono, że na stronie internetowej PCPR nie w pełni zapewniano dostępność informacji dla osób z różnym rodzajem niepełnosprawności (szczegółowy opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli tom 3 str. 31-41)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Strona internetowa PCPR jest w części niezgodna z wymogami dostępności cyfrowej określonymi w ustawie o dostępności cyfrowej oraz w wytycznych WCAG 2.1., gdyż zawiera błędy naruszające zasadę: postrzegalności, funkcjonalności, zrozumiałości i kompatybilności. Ponadto nie wywiązano się z obowiązku dokonywania przeglądu deklaracji dostępności, do dnia 31 marca każdego roku, co było niezgodne z art. 11 ww. ustawy. Ostatnia przegląd strony internetowej PCPR został dokonany 22 września 2020 r.

(akta kontroli tom 3 str. 31-41)

Dyrektor wyjaśniła, że strona internetowa PCPR w Wyszkanie nie została jeszcze dostosowana do wszystkich wymogów określonych przepisami prawa (standardu WCAG) z powodu braku środków finansowych na opłacenie wykonania usługi związanej z dostosowaniem strony. W bieżącym roku strona internetowa zostanie dostosowana, ponieważ w budżecie finansowym PCPR zabezpieczono środki na dostosowanie strony internetowej i jednorazowej opłaty rocznej za utrzymanie strony w kwocie ogółem 3.575,00 zł. Dostosowanie strony internetowej we własnym zakresie było niemożliwe do wykonania ponieważ PCPR nie zatrudnia na umowę o pracę informatyka, który mógłby wykonać to zadanie.

(akta kontroli tom 3 str. 165-166)

³³ Platforma, za pomocą której osoby niepełnosprawne i jednostki działające na ich rzecz mogą elektronicznie składać wnioski o wsparcie finansowane przez PFRON, dystrybuowane przez jednostki samorządu terytorialnego.

³⁴ Web Content Accessibility Guidelines – zbiór dokumentów określające międzynarodowe standardy dostępności cyfrowej.

³⁵ Audyt przeprowadzono 27 października 2023 r.

OCENA CZĄSTKOWA

PCPR zapewniło właściwe warunki realizacji zadań w zakresie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, a przyjęte rozwiązania organizacyjne zapewniły prawidłowe gospodarowanie środkami PFRON w zakresie objętym kontrolą. Centrum pozyskiwało wiedzę na temat liczby oraz potrzeb osób z niepełnosprawnościami na podstawie dokonywanych analiz, współpracując z innymi jednostkami działającymi na terenie powiatu. Monitorowano wykorzystanie środków Funduszu w trakcie roku, biorąc pod uwagę bieżące i przewidywane potrzeby w zakresie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Strona internetowa PCPR nie była natomiast dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, ponieważ nie spełniała niektórych wymogów określonych w ustawie o dostępności cyfrowej. Ponadto przez trzy lata nie dokonano przeglądu deklaracji dostępności strony internetowej.

OBSZAR

2. Wykonywanie zadań związanych z dofinansowaniem zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Opis stanu faktycznego

1. W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 30 września 2023 r. do PCPR wpłynęło ogółem 855 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, z czego 23 w formie elektronicznej³⁶.

W 2021 r. wpłynęło ogółem 286 wniosków, w tym 272 na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze i 14 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny z czego:

- ze środków powiatu dofinansowaniem objęto 33 wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze na kwotę 60 000 zł;
- ze środków PFRON dofinansowaniem objęto 238 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w wysokości 449 498,29 zł i 14 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny na kwotę 29 026,32 zł.

Negatywnie rozpatrzono jeden wniosek³⁷ o dofinansowanie zaopatrzenia w środki pomocnicze, ze względu na brak środków.

W 2022 r. wpłynęło ogółem 274 wnioski, w tym 264 na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze i 10 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny z czego:

- ze środków powiatu dofinansowaniem objęto 29 wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze na kwotę 40 000 zł;
- ze środków PFRON dofinansowaniem objęto 257 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze na kwotę 452 439,29 zł i 9 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny na kwotę 19 116,40 zł.

Z powodu braku środków negatywnie rozpatrzono 22 wnioski, w tym 21 o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze i jeden o dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego.

³⁶ W 2020 r. i 2021 r. wpłynęło po siedem wniosków, a do 30 września 2023 r. dziewięć wniosków. Wszystkie wnioski dotyczyły dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

³⁷ Na kwotę 869,10 zł.

W okresie od 1 stycznia do 30 września 2023 r. wpłynęło ogółem 295 wniosków, w tym 271 o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze i 24 wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, z czego :

- ze środków powiatu dofinansowaniem objęto 22 wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze na kwotę 47 012 zł;
- ze środków PFRON dofinansowaniem objęto odpowiednio 220 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w kwocie 531 211,36 zł oraz pozytywnie rozpatrzono wszystkie 24 wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny (jednakże dofinansowaniem objęto 20³⁸ wniosków na kwotę 46 386, 20 zł).

Z uwagi na brak środków negatywnie rozpatrzono 29 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

(akta kontroli tom 1 str. 127-129, 151-153, 202-204, 273-275, 306-307, tom 3 str. 42-44).

Wnioskodawcy, których wnioski zostały negatywnie rozpatrzone, byli informowani o odmowie udzielenia dofinansowania w formie pisemnej, z podaniem uzasadnienia odmowy.

W przypadku złożenia wniosku do PCPR o dofinansowanie, przed otrzymaniem przez powiat informacji dotyczącej wyliczonych algorytmem wysokości środków PFRON, powiadamiano wnioskodawcę, że po otrzymaniu środków oraz podjęciu uchwały przez radę powiatu, wniosek zostanie rozpatrzony ponownie. Natomiast w przypadku złożenia wniosku po wyczerpaniu środków z PFRON, informowano o odmowie dofinansowania oraz o możliwości ubiegania się o dofinansowanie w kolejnym roku, po ponownym złożeniu wniosku.

W przekazywanych informacjach PCPR nie podawał informacji o prawie odwołania się od negatywnego rozpatrzenia wniosku.

(akta kontroli tom 3 str. 45-66)

W sierpniu 2012 r. dyrektor PCPR wystąpiła do Pełnomocnika Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych z pytaniem o prawidłową formę powiadamiania beneficjentów o sposobie rozpatrzenia wniosku, tj. o wysokości przyznanego dofinansowania lub o odmowie dofinansowania ze środków PFRON. Ponadto dyrektor zwróciła uwagę, że w wysyłanych przez powiat powiadomieniach o odmowie dofinansowania nie wskazuje się organu odwoławczego.

W odpowiedzi Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych wskazało³⁹, że właściwy organ samorządu terytorialnego informuje wnioskodawcę o sposobie rozpatrzenia wniosku w terminie 10 dni od dnia rozpatrzenia kompletnego wniosku. Natomiast w przypadku zadań kończących się zawarciem umowy z osobą niepełnosprawną, umowa zawierana między wnioskodawcą a starostą jest formą działania administracji poprzedzoną czynnością materialnotecniczną o charakterze władczym i jednostronnym. Prawne formy działania administracji nie ograniczają się wyłącznie do aktu administracyjnego, mogą mieć postać czynności cywilnoprawnej.

(akta kontroli tom 3 str. 67-70)

W latach 2021-2023 (do 30 września) do PCPR nie kierowano skarg dotyczących obsługi wniosków i udzielenia dofinansowania zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

(akta kontroli tom 3 str. 71)

2. Informację o wysokości środków z PFRON przyznanych według algorytmu na realizację zadań określonych w ustawie o rehabilitacji, Centrum otrzymało: 25 lutego

³⁸ Jeden wnioskodawca zrezygnował, trzech zmarło.

³⁹ Pismo nr BON-II-52350-91-2-MR/12 z 14 września 2012 r.

2021 r., 22 lutego 2022 r. i 24 lutego 2023 r. Powiatowa społeczna rada do spraw osób niepełnosprawnych pozytywnie zaopiniowała przygotowane przez Centrum projekty uchwał rady powiatu w sprawie określenia zadań i wysokości środków PFRON, odpowiednio: 15 marca 2021 r, 10 marca 2022 r. i 9 marca 2023 r. Rada powiatu podjęła uchwały w tej sprawie, odpowiednio: 31 marca 2021 r., 30 marca 2022 i 29 marca 2023 r.

Pierwsze płatności ze środków własnych PCPR dokonało 15 kwietnia 2021 r., 7 kwietnia 2022 r. oraz 21 kwietnia 2023 r., a ze środków PFRON 21 kwietnia 2021 r., 4 maja 2022 r. oraz 18 maja 2023 r.

(akta kontroli tom 1 str. 58-62, 77-79, 85-87, tom 3 str. 42-44)

W badanym okresie, pierwszego zgłoszenia zapotrzebowania na środki PFRON na wypłatę dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dokonywano po podjęciu przez radę powiatu uchwały w sprawie określenia zadań realizowanych przez powiat ze środków PFRON w danym roku budżetowym. W roku 2021 i 2022 ostatniej płatności ze środków PFRON dokonano odpowiednio 30 i 29 grudnia.

(akta kontroli tom 3 str. 42-44)

Dyrektor wyjaśniła, że w powiecie rozważano opcję występowania do PFRON o przekazanie środków na rehabilitację społeczną i zawodową w formie zaliczki. Jednakże po przeprowadzonej analizie nie zdecydowano się na takie rozwiązanie. Dyrektor wyraziła przy tym opinię, że do chwili otrzymania z PFRON informacji o wysokości środków przyznanych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, niemożliwe jest podjęcie decyzji, czy realizować wszystkie zadania, a także w jaki sposób podzielić środki, a także w jakiej wysokości ustalić maksymalne dofinansowanie w ramach poszczególnych zadań.

(akta kontroli tom 3 str. 151-161)

3. W okresie objętym kontrolą PCPR informowało beneficjentów o możliwych formach uzyskania wsparcia w ramach realizowanych zadań, w tym o dofinansowaniu zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze m.in. poprzez stronę internetową, na której zamieszczano informacje i formularze wniosków wraz instrukcjami wypełnienia. PCPR zamieszczał również stosowne informacje na tablicach informacyjnych PCPR i starostwa powiatowego. Wiedzę na temat możliwych form wsparcia z zakresu rehabilitacji społecznej propagowano za pomocą ulotek pozostawianych w przychodniach lekarskich, sklepach medycznych, aptekach, gabinetach badania słuchu i punktach protetycznych, a także w trakcie roboczych spotkań z pracownikami ośrodków pomocy społecznej oraz domów pomocy społecznej z terenu powiatu wyszkowskiego oraz podczas rozmów osobistych i telefonicznych z osobami niepełnosprawnymi i ich opiekunami.

(akta kontroli tom 3 str. 149-150, 164)

4. W wyniku analizy złożonych do PCPR w latach 2021-2023 (do 30 września), 98 wniosków⁴⁰, w tym 68 o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz 30 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, stwierdzono że:

- zostały one złożone z wykorzystaniem formularzy opracowanych przez PFRON;
- były oceniane pod względem formalnym i merytorycznym przez pracowników Sekcji Rehabilitacji Społecznej, z zachowaniem obowiązujących terminów.

⁴⁰ Wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze: po 22 wnioski złożone w 2021 r. i 2022 r. oraz 24 wnioski złożone do 30 września 2023 r. oraz po 10 wniosków złożonych w latach 2021-2023 (do 30 września) na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny.

Wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze zawierały kompletne informacje i załączniki określone w § 11 ust. 1 pkt 1-4 rozporządzenia w sprawie zadań powiatu finansowanych ze środków PFRON. W każdym przypadku podstawą rozliczenia było zlecenie zakupu danego przedmiotu wystawione przez lekarza oraz faktury potwierdzające zakup. W badanym okresie rozliczanie wniosków i wypłaty należnego dofinansowania realizowano na bieżąco. W każdym przypadku zatwierdzenie naliczonego dofinansowania dokonywane było przez dyrektora PCPR.

(akta kontroli tom 3 str. 72-81, 85-91, 99-106, 116-124)

Wszystkie objęte badaniem wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, pozytywnie zweryfikowane przez PCPR, zawierały informacje i załączniki określone w §11 ust. 1 pkt 1-7 i pkt 11-12 rozporządzenia w sprawie zadań powiatu finansowanych ze środków PFRON. Z każdym wnioskodawcą, którego wniosek został pozytywnie rozpatrzony, starosta podpisywał umowy zawierające elementy, o których mowa w § 14 ust. 2 ww. rozporządzenia. Podstawą rozliczenia dofinansowania były przedłożone przez wnioskodawców faktury zakupu sprzętu. Naliczenia i wypłaty dofinansowania ze środków PFRON dokonano w 2021 r. do 60%, a w 2022 r. i 2023 r. do 70% faktycznej ceny zakupu sprzętu.

(akta kontroli tom 3 str. 82-84, 92-98, 107-115, 125-133)

5. Odnosząc się do wprowadzonego od 2023 r. obowiązku składania wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze za pośrednictwem Systemu Obsługi Wsparcia, dyrektor PCPR wyraziła opinię, że z założenia system ten miał ułatwić składanie wniosków osobom z niepełnosprawnościami. W praktyce tylko nieliczne wnioski wpływają do PCPR w systemie SOW. Zdecydowana większość wnioskodawców składa je w wersji papierowej – do 30 września br. wpłynęły 24 wnioski o dofinansowanie ze środków PFRON zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny i 271 wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Wszystkie wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny złożono w wersji papierowej (24), natomiast o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w SOW złożono 9 wniosków, zaś w wersji papierowej 262 wnioski. Wnioskodawcy ubiegający się o dofinansowanie ze środków PFRON w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej potrzebują daleko idącego wsparcia pracowników przy wypełnianiu wniosków i kompletowaniu do nich załączników, a także przy sporządzaniu kserokopii składanych dokumentów. W praktyce pracownicy PCPR na etapie składania wniosków wykonują podwójną pracę. Najpierw zaangażowani są w przyjmowanie wniosków w wersji papierowej, po czym te same wnioski muszą wprowadzić do systemu SOW. Obie czynności są bardzo czasochłonne. System SOW jest dalece niedoskonały, przez co pracownicy PCPR muszą poświęcać dużo czasu na kontakty z pracownikami PFRON w celu wyjaśniania, jak poprawnie pracować w systemie i jakie należy wprowadzić zmiany do systemu. Realizacja każdego wniosku, od wprowadzenia go do systemu po rozpatrzenie i wypłatę dofinansowania, jest zatem czasochłonna i wymagająca zaangażowania całego zespołu. W bieżącym roku w powiecie wyszkowskim system SOW ułatwił składanie wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze pięciu osobom. Należy podkreślić, że większość wnioskodawców to ludzie starsi, schorowani nie mający umiejętności obsługi internetu.

Odnosząc się do organizacji pracy i zasobów kadrowych PCPR, dyrektor Centrum stwierdziła, że niedobór kadrowy był bardzo odczuwalny w okresie zwiększonej zachorowalności na COVID-19. Jednakże mimo trudnych warunków pracy w okresie pandemii interesanci byli cały czas przyjmowani. Bezpośredni kontakt pracowników i świadczona pomoc przy wypełnianiu wniosków w zakresie realizacji zadań, również

w tym trudnym okresie pozwoliła na uniknięcie przyjmowania wniosków niekompletnych, błędnie wypełnionych, czy też niezasadnych.

(akta kontroli tom 3 str. 42-44, 152-154)

Na podstawie 25 złożonych w 2023 r. w formie papierowej wniosków stwierdzono, że zostały one wprowadzone do systemu SOW w terminie od 4 do 20 dni. W styczniu wnioski były wprowadzane w okresie od 14 do 20 dni, a w pozostałych miesiącach (lutym-wrzesień) – od 4 do 6 dni.

(akta kontroli tom 3 str. 134)

Kierownik Sekcji Rehabilitacji Społecznej stwierdziła, że wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny składane do PCPR w formie papierowej, wprowadzane są do systemu SOW bez zbędnej zwłoki. W styczniu 2023 r. wnioski były wprowadzane z około dwutygodniowym opóźnieniem. Przyczyną tego stanu była bardzo duża liczba złożonych na początku roku wniosków oraz konieczność zapoznania się z funkcjonalnością nowego systemu. Ponadto dwie pracownice Sekcji Rehabilitacji Społecznej zostały zatrudnione na zastępstwo i nie przeszły wcześniejszych szkoleń z zakresu obsługi systemu SOW.

(akta kontroli tom 3 str. 167)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Wdrożone w Centrum rozwiązania zapewniały właściwą realizację zadań w zakresie przyjmowania i rozpatrywania wniosków, zapewniając obiektywizm i transparentność tego procesu. Prawdłowo weryfikowano i rozpatrywano wnioski, dochowując obowiązujących terminów. PCPR zapewniło dostęp potencjalnym wnioskodawcom do informacji o możliwości dofinansowania, a wnioski złożone papierowo wprowadzono do systemu SOW bez zbędnej zwłoki.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Dostosowanie strony internetowej PCPR do wymagań wynikających z ustawy o dostępności cyfrowej i niektórych wytycznych WCAG 2.1 dotyczących zasad: postrzegalności, funkcjonalności, zrozumiałości oraz kompatybilności.
2. Niezwłoczne dokonanie przeglądu deklaracji dostępności cyfrowej strony internetowej PCPR, stosownie do art. 11 ustawy o dostępności publicznej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 13 grudnia 2023 r.

Kontroler
Elżbieta Grzędzińska
Główny specjalista kontroli państwowej
/–/

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie
z up.
Wiesława Bronisz
p. o. Wicedyrektora
/–/